

Karapara Aklamannın (Politik) Araçları: Yolsuzluk, Organize Suç ve Mücadelede Mali Önlemler

Burcu GEDİZ ORAL*

Ali Rıza GÖKBUNAR**

ÖZ

Yolsuzluk, organize suçlar ve karapara aklama dünyanın en istikrarlı büyüyen sorunları olmaya devam etmektedir. Birbirinden beslenen ve desteklenen bu olguların ayrı ayrı sorunlanmış gibi ele alınması yerine, bağlantıları olabileceğinin kabul edilip, biriyle mücadele için geliştirilecek stratejilerin diğerinin azaltılmasında da etkili olabileceğinin farkına varılması gerekmektedir. Literatürde tüm yönleriyle derinlemesine ele alınan konuların bağlantılarının tespiti, mücadele önlemleri geliştirilebilmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışmamızın amacı, yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama arasındaki bağlantıları vurgulayıp, vergisel araçlarla geliştirilebilecek mücadele stratejileri belirlemektir.

Anahtar Kelimeler: Yolsuzluk, Karapara Aklama, Organize Suç, Mali Mücadele Stratejileri

JEL Sınıflandırması: D73, K40, K42, H29

The (Political) Tools of Money Laundering: Corruption, Organized Crime and Fiscal Measures in The Fighting

ABSTRACT

Corruption, organized crime and money laundering keep going to be the most stable growing problems in the world. This matters are fed and supported with each other. It is needed that to accept they are related with each other, and they are dealt with together instead of separately. When developing strategies to combat one of them, it should be recognized that these strategies may be effective in reducing the other one. It is important that to determine the connection between these facts concerned deeply in all aspects in the literature to develop combating precautions. The aim of our study is to emphasize the connections between corruption, organized crime and money laundering and determine the combating strategies developed by taxation tools.

Key Words: Corruption, Money Laundering, Organized Crime, Fiscal Fighting Strategies

JEL Classification: D73, K40, K42, H29

GİRİŞ

Yolsuzlukla organize suçlardaki artış arasında yakın bir bağlantı bulunmaktadır. Karapara aklayıcılar şiddet ve tehditle amaçlarına ulaşamadıklarında, yolsuzluk alternatif bir yöntem olmaktadır. Büyük yolsuzluklar devlet başkanları, bakanlar, üst düzey yöneticilerin özel çıkarları için iktidarı kötüye kullanmalarını içermektedir. Hatta çoğu zaman bu tür yolsuzlukların asıl nedeni, suç faaliyetlerine destek, terörün finansmanı, silah temini ve gizli fonların aklanması olabilmektedir (Mugarura, 2010: 274). Yolsuzluk çoğu zaman şiddetle birlikte görülmekte, bu iki eylem organize suç

* Yrd.Doç.Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, burcu_gediz@hotmail.com

** Prof. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, argokbunar@hotmail.com

grupları tarafından meşru faaliyetlere nüfuz edebilmek için kullanılmaktadır. İşletmeler tarafından karapara aklama suçunun gizlenebilmesi için aklama suçunu yolsuzluk izlemekte, yolsuzluğun karapara aklama ve diğer mali istismar formlarıyla ayrılmaz bir şekilde bağlantıları ortaya çıkmaktadır (Alexander, 2009; Buscaglia ve Dijk, 2003: 3).

Genellikle bu suçların devlet kurumlarının zayıf olduğu ortamda artması, bizi bu suç fenomeninin aslında devletin otorite krizi olduğu gerçeğine götürmektedir. Dünya üzerinde, özellikle 1990'lı yıllardan sonra, uyuşturucu ticareti, silah ve insan kaçakçılığı ve karapara aklamada geçiş noktası olarak kullanılan bölgelerde, çok sayıda off shore bankanın açılmış olması dikkat çekicidir (Goede, 2013: 255; Williams, 2002: 3).

Literatür yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama kavramları ve bunlarla nasıl mücadele edileceği konusunda ayrı ayrı resimler sunmaktadır. Fakat birbirinden beslenen ve birbirini destekleyen bu olguların, bir arada nasıl çalıştığı ve birlikte nasıl mücadele edileceği konusunda yeterli bilgi sağlamamaktadır. Çalışmamızın amacı, yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama arasındaki bağlantıları vurgulayıp, vergisel araçlarla geliştirilebilecek mücadele stratejileri belirlemektir. Çalışmada öncelikle kavramsal açıklamalara yer verilip, ardından yolsuzluk, organize suç ve karapara ilişkisi tespit edilecek, mücadeledeki kısıtlar ortaya konup, özellikle mali önlemler çerçevesinde mücadele stratejileri geliştirilecektir.

I. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

Bu bölümde yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama olguları kavramsal olarak açıklanacaktır.

A. Yolsuzluk

Yolsuzluk kelimesinin kökeni Latince “kırmak” anlamına gelen “corruptus”tur. Yolsuzluk, özel paydaşlar ve kamu görevlilerinin kendilerine toplum tarafından bahşedilen güvenin ihlaliyle oluşmaktadır. Esas itibariyle yolsuzluk teriminin, küçük çaplı rüşvetten büyük yolsuzluklara, özel sektör ticareti içindeki davranışlardan kamuda zimmetine para geçirmeye kadar değişen çok farklı biçimleri bulunmaktadır (Sharman ve Chaikin, 2009). Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (UNCAC) yolsuzluğu tanımlamamakla birlikte, yolsuzluk olarak kabul edilebilecek eylemleri sınıflandırmıştır. Bu eylemler kamu ve özel sektörde görevlilere ulusal ve uluslararası kuruluşlarca verilen rüşvet; zimmet; görevi kötüye kullanma ve mülkiyeti saptırma; içerden öğrenenlerin ticareti; emniyeti suiistimal; yasadışı zenginleşme, suç gelirlerinin aklanması ve gizlenmesi gibi suçları içermektedir (Aluko ve Bagheri, 2012: 447).

Kimuyu (2007) yolsuzluğu, dürüstlük norm olduğunda nadir görülebilen, böylece istisnai davranışlar oluşturan “küçük yolsuzluklar” ve çok sayıda insanın işbirliğini ve yaygın yolsuz davranışları içeren “sistemik yolsuzluklar” olarak sınıflandırmıştır. Ampratwum (2008) yolsuzluğu; tesadüfi yolsuzluk (bireysel yolsuzluk), araçsal yolsuzluk (yolsuzluğun belirli bir sosyal kurum ya da belirli bir ekonomik sektörü etkileyebildiği) ve sistemik yolsuzluk (sosyal yolsuzluk: tüm sosyal kurumları etkiler) olarak üç temel şekilde kategorize etmiştir.

Yolsuzluğu aşağıdaki formülle açıklayabiliriz (Klitgaard, 1988);

$$C = M + D - A - T$$

C: Yolsuzluk **M:** Tekelleşme **D:** Takdir Yetkisi
A: Hesap Verilebilirlik **T:** Şeffaflık

Bu formüle göre yolsuzluk, mal ve hizmetlerin sunulmasında tekeli gücün varlığı ve takdir yetkisinin genişliği ile doğru orantılı olarak artmakta; hesap verme sorumluluğu ve şeffaflık ile ters orantılı olarak azalmaktadır. Yolsuzluğun büyüklüğü görevlinin tekeli gücü ile takdir yetkisi kullanma oranlarına bağlı olmaktadır. Birilerinin bir mal ve hizmet üzerinde tekel güce sahip olduğu, kararlarının hesabının verilmediği, üretim miktarının, fiyatının ve kalitesinin takdirinin keyfi olduğu durumlar yolsuzluğa karşı daha savunmasız olacaktır (Klitgaard, 1998: 4). Ackerman'a göre yolsuzluğun boyutunu; elde edilecek fayda, kamu görevlisinin takdir yetkisi, yolsuzluk faaliyetinin riski ve rüşvet alanla verenin pazarlık gücü belirlemektedir (Ackerman, 1997: 46).

2006 yılında, aralarında Asya Kalkınma Bankası, IMF ve Dünya Bankası'nın da yer aldığı uluslararası kuruluşlardan oluşan bir grup yolsuzluğu, diğer tarafın eylemlerini uygunsuz bir biçimde etkilemek için doğrudan ya da dolaylı bir biçimde değerli bir şey vermek, almak, istemek, teklif etmek olarak tanımlamıştır (Aluko ve Bagheri, 2012: 447).

Yolsuzluk kavramının homojen bir tanımının yapılamamasının altında yatan sebep, yolsuzluğun kültür gibi toplumdan topluma değişmesidir. Bir toplumda yolsuzluk olarak görülen bir eylem, başka bir toplumda kaçırılmayacak bir fırsat olarak görülebilir. Gelişmekte olan ülkelerde, yetersiz gelirlerle sağlanamayan gösterişli yaşam tarzına ulaşma hırısı, gelişmiş ülkelerde ise açgözlülük ve hırs yolsuzluğun temel sebebi olarak gösterilmektedir (Alexander, 2009). Yolsuzluk yoksulluk, işsizlik, kurumsal zayıflıklar, verimsiz ve etkinsiz kolluk kuvvetleri, hukukun üstünlüğünün eksikliği, ahlaki kuralların ve etik kodların yetersizliğiyle doğrudan ilişkilidir. Yolsuzluğun en önemli nedeni ise, yolsuzlukla mücadelede siyasi irade eksikliğidir (Dion, 2010: 52).

Yolsuzluk ölçümlerinde pek çok yöntem kullanılmaktadır. Ülkelerarası karşılaştırmalarda ve ampirik araştırmalarda en sık kullanılan ölçütler, çeşitli uluslararası kuruluşlarca (Business International, World Economic Forum, Pricewaterhouse Cooper, Country Risk Guide ve Transparency International) ve özel araştırmacılarca yapılan anket çalışmalarıdır. Bu anketlerden elde edilen sonuçlar endekslere dönüştürülerek yatırımcıların ve araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır. Söz konusu endeksler genellikle ülkelerdeki kişi, kurum ve kuruluşların yolsuzluk algılamalarının ölçülmesini sağlamaktadır. Yolsuzluk algılamaları, kişi ve kurumların yolsuzluk eylemlerinde yer alıp almadıklarını araştırmayı amaçladığı gibi, kendilerinin girişmedikleri ancak günlük yaşantılarında çeşitli yollarla algıladıkları ya da karşılaştıkları yolsuzlukları da kapsamaktadır (Bayar, 2007).

Yolsuzluğun ekonomistler tarafından ele alınmasını, Tullock (1967) ve Krueger'in (1974) kamu yönetiminde bozulma ve çarpıklıkları rant kollama faaliyetlerine bağlamalarına dayandırabiliriz. Uzun yıllar ekonomistler arasında yolsuzluğun ekonomik etkileri tartışma konusu olmuştur. Bazı yazarlara göre

yolsuzluk ekonomik büyümeyi engellerken (Mauro 1995 ve 1998; Svensson, 2005; Meon ve Sekkat, 2005), bazılarında göre de bürokratik gecikmeleri azaltıp, daha çok çalışmaya teşvik ederek ekonomik büyümeyi arttırmaktadır (Cartier Bresson, 1997; Celentani ve Ganuza, 2001; Goudie ve Stasavage, 1997; Leff, 1964 ve Huntington, 1968'dan aktırn. Klitgaard, 1988). Yolsuzluğun olumlu etkiler yaratacağını savunan çalışmalarda bir organize yolsuzluk ağında işlem maliyetlerinin, karmaşık yolsuzluk anlaşmalarına nazaran daha düşük olacağı iddia edilmiştir. Dünyanın birçok yerinde uluslararası ticari işlemlerde yolsuzluğun olmazsa olmaz olduğuna inanıldığından, yolsuzluk ceza hükümlerinde yer almamış, hatta rüşvet ödemelerinin vergiden mahsup edilmesine izin verilmiştir (Nicati ve Daams, 2006: 196). 90'lı yıllarda yolsuzluğun demokrasi üzerindeki yıkıcı sonuçları, ekonomik ve sosyal eşitsizlikler yaratması ve toplumda güven eksikliğine neden olması gibi olumsuzlukları farkına varılıp¹, uluslararası kuruluşların yolsuzlukla mücadeleye başlamasıyla bu alanda bir zihin değişikliği yaşanmıştır (Nicati ve Daams, 2006: 196). Günümüzde yolsuzluğun kesin bir şekilde kötü olduğu fikri üzerinde oldukça geniş bir genel kabule varılmıştır.

Yolsuzluk bir toplumda parlamento, yargı, inşaat, eğitim, kolluk güçleri hatta dini kurumlar başta olmak üzere tüm kesimleri etkilemektedir. Yolsuzluğun doğrudan maliyetleri dışında, kamu yönetiminin etkinsizliği, kamu kaynaklarının verimsiz kullanımı, yetersiz kamu hizmetleri, zayıf altyapı gibi dolaylı maliyetleri ve yoksulluk, uluslararası sermaye hareketlerinin olumsuz etkilenmesi, ekonomik ve sosyal kargaşa gibi küresel sonuçları vardır (Assiotis ve Kapardis, 2014: 266; Canestri, 2014: 266; Passas, 2002: 1). Kleptokratlar -devletin kaynaklarını sömürmek için hükümete giren yönetici elitler- ekonomiyi tahrip etmektedirler. Devletlerarası ilişkileri etkileyen yolsuzluk, yaşam kalitesini düşürmekte, insani gelişimi yavaşlatmakta ve insan hakları ihlalini kolaylaştırmaktadır. Ayrıca yolsuzluk, kaderciliği körükleyip güç eşitsizliğini muhafaza ederek statükoyu korumaktadır (Passas, 2002: 1). Dünya Bankası'na göre yolsuzluk ekonomik ve sosyal gelişmenin önündeki en büyük engellerden biridir (Assiotis ve Kapardis, 2014: 261).

Yolsuzlukla mücadelenin öneminin kavranmasıyla birlikte, bu konuda küresel, bölgesel ve ulusal girişimler birleşmeye başlamıştır. Uluslararası Ticaret Odası (ICC), OECD, Birleşmiş Milletler (BM), Uluslararası Şeffaflık Örgütü (IT) ve Dünya Ekonomik Forumu (PACI) yolsuzlukla mücadelede önemli kilometre taşları olarak kabul edilebilir (Ai, 2012: 83).

¹ 1997 mali krizine kadar, Güneydoğu Asya'da bazı ülkeler, yolsuzluğun büyümeyi desteklediği tezini benimser görmüşlerdir. Endonezya ve Tayland'ın yolsuzluğa rağmen yüksek bir büyüme hızına sahip oldukları ifade edilmiştir. Endonezya için, yolsuzluğun azaltılması yerine kurumsallaştırılmasının ekonomiyi daha az zarar vereceği iddia edilmiştir (Tanzi, 1998: 22). Yolsuzluk literatüründe ilk kuşak çalışmalar adı altında yer alan bu görüşün savunucuları "Etkin Yağ Hipotezi" (Efficient Grease Hypothesis) adını verdikleri bir hipotezle de düşüncelerini desteklemeye çalışmışlardır (Bardhan, 1997: 1322). 1990'lı yılların sonunda görülen şiddetli finansal krizlerden sonra "Etkin Yağ Hipotezi" sorgulanmaya başlanmıştır. Bu dönemden sonra çeşitli yolsuzluk veri ve göstergelerinin sağlanmasının da etkisiyle, ikinci kuşak çalışmalarda yolsuzluğun nedenleri incelenmeye, çözüm önerileri bulunmaya ve mücadele stratejileri geliştirilmeye başlanmıştır (Gediz Oral, 2009: 52-53).

B. Organize Suç

BM göre organize suç; genellikle dernekler veya birlikler tarafından, yasadışı faaliyetlerle toplumun aleyhine piyasaların sömürülmesini, devlet otoritesinin zayıflatılması ve demokratik kurumların ortadan kaldırılmasını amaçlayan, hukuk kurallarının tanınmaması ve bireylerin tehdit, şiddet gibi yollarla sindirilmesiyle gerçekleştirilen işlemlerden oluşan büyük ölçekli ve karmaşık suç faaliyetlerini ifade etmektedir (Goede, 2013: 254).

Organize suç örgütleri mafya tipi organizasyonlardır. Bir suç örgütünün organize suç sayılabilmesi için şu temel karakteristik özellikleri taşıması gerekmektedir (Caneppele vd., 2009: 152):

- Süreklilik: Suç işlemek için bir araya gelmiş grup istikrarlı bir yapıda (organizasyon) olmalıdır.
- Şiddet veya Tehdit: Grup hedeflerine ulaşmak için şiddet veya tehditten geniş ölçüde faydalanmalıdır.
- Kar Odaklılık: Yasal ve yasadışı sektörde faaliyette bulunan grubun amaçları kar ve güç elde etmektir.
- Dokunulmazlık: Grup yolsuzluk ile kolluk güçleri, kamu yönetimi, siyaset ve medya üzerinde etki kurmaya, soruşturma ve kovuşturma faaliyetlerine kalkan oluşturmaya çalışır.

Organize suç örgütleri, tekelleri korumak için çaba göstermektedir. Suç örgütleri, önemli bir kar kaynağı olan sağlık, eğitim, bankacılık, enerji, ulaştırma, inşaat, tarım ve ticaret gibi sektörlerdeki yetkilileri yolsuzlukla kendi çıkarlarına yönlendirip oligarşik bir yapı oluşturmayı amaçlamaktadır (Shelley, 2007: 5). Suçlular, bilinçli ya da bilinçsiz siyasi iktidar veya nüfuz arayışı içinde olmakta, örgütlerin herhangi bir ideolojik belirleyicisi bulunmamakla birlikte, genellikle gerçek amaçlarını gizlemek için milliyetçiliği kullanabilmektedirler (Shelley, 2007: 1).

Medya aracılığıyla kamuoyu ve vatandaşların davranışlarını yönlendirebileceklerinden, suç örgütleri için medyayı kontrol önemli bir stratejik hedef olmaktadır. Vatandaşların kabul etmekten başka bir seçeneğinin olmadığı, normal bir hayat sürmenin ve direnmenin imkânsızlaştığı bir sistem kurmak istemektedirler. Bu sistem toplumda kültür ve ahlaki tahrip ederken, yoksulluk ve suç oranını arttırmaktadır (Goede, 2013: 254).

Organize suç ve hükümet arasındaki ilişki bir gecede oluşamayacağından, organize suçla ilgili tüm tartışmaların bir tarihsel bağlam içinde ele alınması gerekmektedir. Örneğin, organize suçun kökleri İtalya'da 1860, Japonya'da 1920'lere dayanmaktadır. Bu tip ülkelerde organize suç grupları devlet ve fonksiyonları ile birlikte gelişmiştir. Hızlı ekonomik genişleme veya savaş sonrası yeniden yapılanma dönemlerinde, devletin açıkça suça katılım faaliyetlerine izin verdiği gözlenmiştir. Afganistan, Kolombiya, Mozambik ve Balkanlar'da çoğu zaman ordular da organize suç faaliyetlerine katılmıştır. Ayrıca mülkiyetin yeniden dağıtımı ve özelleştirmeler organize suçları teşvik etmiştir (Shelley, 2007: 1).

Demokratik dönüşüm, geçiş süreci, etnik savaşlar ve yoksulluk yaşayan ülkelerde organize suçlar için cazip fırsatlar olduğu söylenebilir (Zhill, 2014: 388). Geçiş ülkelerinde, organize suç örgütleri kurumlara nüfuz etmek, özellikle de yargıyı kontrol etmek için başta gizli istihbarat servisleri olmak üzere eski komünist rejim dönemindeki taktiklerinden yararlanmaktadırlar. Örneğin, Arnavutluk ve Bulgaristan'da insan kaçaklığı ile ilgili 41 dosyada istihbarat personelinin gözle görünür bağlantısı tespit edilmiştir (Zhill, 2014: 392).

Organize suç, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı ile sınırlı değildir; belgede sahtecilik ve kimlik sahtekârlığı, insan kaçakçılığı, siber suçlar, organ mafyası, korsan ürün üretme, kadın ve çocuk ticareti, fuhuş, maden, tarihi eser, döviz kaçakçılığı ve araba hırsızlığı gibi birçok faaliyeti de içermektedir. Organize suç terör ve şiddet suçu için sürdürülebilir sığınaklar inşa ederken yabancı yatırımlar ve ekonomik büyüme için olumsuz koşullar üretmektedir (Zhill, 2014: 387).

2012 yılı için dünyada yasadışı malların satışından elde edilen karın 870 milyar \$ olduğu tahmin edilmektedir. Bu muazzam yasadışı fonlar resmi kalkınma yardımlarının 6 katı ve dünya ihracatının %7'si, aklanmış paranın küresel GSYİH'nin %1,5 ile %5'i civarında olduğu tahmin edilmektedir (Aluko ve Bagheri, 2012: 444). Latin Amerika'da bu maliyet 168 milyon \$, GSYİH'nin %15'i, El Salvador ve Kolombiya'da GSYİH'lerinin %25'i olarak hesaplanmıştır (Aluko ve Bagheri, 2012: 448).

C. Karapara Aklama

Karapara aklama, suç gelirleri olarak adlandırılan yasadışı yollardan elde edilen bir varlığın gizlenmesi amacıyla yapılan her türlü eylemi ifade etmektedir (De Koker, 2007: 4). Karapara aklama süreci genellikle yerleştirme, ayrıştırma ve bütünleştirme olarak üç aşamada gerçekleşmekte, yerleştirme aşamasında, para finansal sisteme girmektedir. Ayrıştırma aşamasının amacı parayı yasadışı kaynağından uzaklaştırıp, bir dizi karmaşık işlemle paranın izini bulanıklaştırmaktır. Son aşama tüm fonların yasal işlerden elde edilmiş gibi toplanmasını içermektedir (De Koker, 2007).

Gelişmekte olan ülkeler para aklama faaliyetlerinden ve diğer ekonomik ve mali suçlardan tahakkuk eden yasadışı sermayeden dolayı, kendi iç ekonomik politikalarının kontrolü kaybetmiş durumdadırlar. Karapara aklamanın finansal davranış ve makro-ekonomik performans üzerinde, ulusal hesap istatistiklerinde ölçüm hataları nedeniyle politika hataları; fonların beklenmedik şekilde sınır ötesi transferleri nedeniyle döviz ve faiz oranlarındaki volatilité; sağlıksız varlık yapıları nedeniyle parasal istikrarsızlık; yanlış ve eksik gelir beyanları nedeniyle vergi boşluğu² oluşturarak vergi hasılatının azalması ve kamu harcamaları tahsisinin değişmesi; varlık ve emtia fiyatlarındaki çarpıtmalar nedeniyle kaynak dağılımında etkisizlik; suçla ilişkili olma algısı nedeniyle kirlenme gibi farklı formlarda etkileri olabilmektedir. Bu etkilerin gelişmekte olan ülkelerde ulusal ekonomi politikalarının kontrolünün kaybı ile sonuçlandığı kanıtlanmıştır (Aluko ve Bagheri, 2012: 444).

² Vergi boşluğu, vergiye gönüllü uyumun tam olması durumunda, toplanması beklenen vergi gelirleri ile fiili olarak toplanan vergi gelirleri arasında farktır (Andreoni vd., 1998: 819; James ve Alley, 2002: 29).

Karapara aklamanın en ciddi mikro ekonomik etkilerinden biri, özellikle birçok gelişmekte olan ülkede, özel sektörde hissedilmektedir. Genellikle para aklayıcılar meşru fonlar ile yasadışı faaliyetlerin gelirlerini kaynaştırmak için, paravan şirketler kullanılmaktadırlar. Böylece yasadışı fonlarla, bu paravan firmaların ürünlerini ve hizmetlerini piyasa fiyatlarının altındaki seviyelerde sübvansede etmeleri mümkün olmaktadır. Bu nedenle, paravan şirketler genellikle meşru şirketler üzerinde bir rekabet avantajına sahip olmaktadır (McDowell ve Novis, 2001).

II. YOLSUZLUK, ORGANİZE SUÇ VE KARAPARA AKLAMA İLİŞKİSİ

Suç grupları yasal ve yasadışı iş ortamıyla öncelikle toplumsal eylemleri etkilemek için yozlaşmış devlet kurumlarını aramaktadır. Kamu yararı için en iyi ne olursa olsun, organize suç örgütlerinin kendi özel çıkarları doğrultusunda hareket eden kamu görevlilerini içlerine almak için çaba sarf etmeleri, organize suçlar ve beyaz yakalı suçlar arasındaki yolsuzluk faaliyetlerini başlatmaktadır (Passas, 2002: 1).

Yolsuzluk ve organize suçlar, devlet ve sivil toplum denetim mekanizmalarının eksikliğinde şekillenmektedir. Bu karmaşık iki suç birbirini güçlendirdiğinden, organize suçlardaki artışla kamu sektöründe yolsuzluk arasında güçlü bir bağlantı bulunmaktadır (Buscaglia ve Dijk, 2003: 3). Organize suçların yolsuzluk, şiddet, karapara aklama gibi temel karakteristikleri bulunmaktadır (Buscaglia ve Dijk, 2003: 5). Yolsuzluk olmadan, örgütlü suç piyasasını kontrol etmek güç olmakta, yolsuzluk örgüte yasadışı faaliyetlerin tekeline sağlamaktadır (Reuter, 2002: 4).

Dünya Ekonomik Forumu'nun yaptığı organize suçlarla firmalara dayatılan maliyetleri ölçme amaçlı bir anketle oluşturulan endekste, 70 ülkeli bir grupta yolsuzluk ve şiddet endeksleri arasında yüksek korelasyon olduğu tespit edilip, bir birleşik suç endeksi oluşturulmuştur (Buscaglia ve Dijk, 2003: 5-6). Bu endeksin, organize suçun temel faaliyetleri olan kredi kartı sahtekarlığı, ilaç, insan, çalıntı araba ve silah kaçakçılığı ile birlikte değerlendirilebileceği düşünülmüştür. Uyuşturucu kaçakçılığı, yukarıda sayılan diğer suç faaliyetleri ile herhangi bir korelasyonu bulunmadığından, analizin dışında tutulmuştur. Bu ana faaliyet göstergelerine maliyetler, GSYİH'nın yüzdesi olarak kayıtdışı ekonomi, şiddet ve karapara aklamadan oluşan ikincil göstergeler eklenmiştir. Çalışmada organize suç ve yolsuzluk düzeyinin temel kamu kurumlarının kalitesiyle doğrudan ilişkisi bulunduğu, bu ilişkinin ülkelerin gelişmişlik seviyeleri ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Buscaglia ve Dijk, 2003: 6).

Sovyet dönemi sonunda, araştırmacılar yolsuzluk ve organize suç örgütleri arasındaki bağlantıların çok belirgin olduğunu tespit edip, suç gruplarının yaklaşık yarısının devlet mekanizmasına nüfuz ettiğini tahmin etmişlerdir. Geçiş sürecinde, özellikle polis, mahkemeler ve askeriyede her seviyedeki Rus memurlarının suç dünyası ile ilişkileri belirlenmiştir (Shelley, 2007: 4). 20. yy sonlarında ABD uyuşturucusuyla ilgili polis yolsuzlukları skandallar halinde dikkat çekmektedir (Shelley, 2007: 17).

Politik yolsuzluk organize suçların temel karakteristiğidir. Yoksulluk, düşük kentleşme, kötü hukuk kuralları ve yargının sınırlı özerkliğinden beslenmektedir. Organize suç örgütleri çoğu gelişmekte olan ülkede siyasi sürece sızmak için, yolsuzluğun birçok formunu kullanmakta, yasadışı faaliyetlerindeki tikanlıkları ortadan kaldırmak için siyasileri etkilemeye, siyasi nüfuz sağlamaya çalışmaktadır. Son zamanlarda, organize suçlar birçok gelişmekte olan ülkede siyasi istikrar ve güvenliğe yönelik en büyük tehdit olarak algılanmaktadır (Aluko ve Bagheri, 2012: 446).

Yolsuzluk para aklama döngüsünün her aşamasında potansiyel bir rol oynamakta, bu rol özellikle yerleştirme aşamasında önem kazanmaktadır. Yerleştirme aşamasında mali kurumlar genellikle müşterinin kimliğini doğrulamak için gereken bir takım işlemlere özen göstereceklerinden, bu aşamada suçluluğun saptanması riski daha fazla olmaktadır. Para aklayıcılar yerleştirme aşamasında tespite karşı daha savunmasız olduklarından, yetkilileri rüşvetle etkilemeye çalışmaktadırlar. Böylece sahte isimli hesapların açılması ve işletimi kolaylaşmakta, yetkililer müşterileriyle ilgili dosya ve raporlamada gereken bilgileri göz ardı edebilmektedirler (Chaikin, 2008: 275). Yolsuzluk karapara aklama süreçlerini sadece üretmekle kalmayıp aynı zamanda korumaktadır (Ai, 2012: 83). Yolsuzluk ve karapara aklama arasındaki bu bağlantı karapara aklama ile ilgili uluslararası belgelerde kabul edilmektedir (Chaikin, 2008: 274).

Karapara aklama, yolsuzluk ve organize suçları ayrı ayrı sorunlarmış gibi ele almak yerine birbiriyle bağlantılı olabileceğinin kabulüyle birlikte, biriyle mücadele için geliştirilecek stratejilerin diğerinin azaltılmasında da etkili olabileceği gerçeği anlaşılmıştır (Sharman ve Chaikin, 2009: 30). Yolsuzluğun artması karapara aklamayı kolaylaştırıp, organize suçları arttırmaktadır. Büyük gelir ve kaynak gerektirse de, yolsuzluk olmadan karapara aklayıcılar fonlarının orijinal kaynağının açığa çıkması korkusunu taşıyacaklardır. Bu nedenle, bu olguların tek tek devletlerin çözmesi gereken bir iç siyasi sorun olduğu algısı değişmiştir (Mendes ve Olivera, 2012: 56; Mugarura, 2010: 273).

Öte yandan yolsuzluk, karapara aklamayla mücadele sistemlerinin işletilmesinden sorumlu olan kişilere de bulaşabilmektedir. Mali istihbarat birimlerinde yolsuzluk olduğuna dair ampirik kanıtlar çok az olmasına rağmen, yolsuzluğun potansiyel güvenlik açığı oluşturduğu kabul edilmektedir. Örneğin, Dünya Bankası ve Egmont Grubu'nun dünyanın çeşitli bölgelerinden 15 mali istihbarat birimiyle yaptıkları ankette, yönetim konusunda güçlü ve zayıf yönlerin yolsuzlukla doğrudan alakalı olduğunu belirlenmiştir. Bu durum açıkça göstermektedir ki; sadece finansal kurumlar değil, avukatlar, muhasebeciler, şirket servis sağlayıcıları, finansal işlemlerin katmanları veya para aklama düzenleri ve entegrasyonu ile ilgili özel bilgiye sahip olanlar yolsuzluğa karşı savunmasızdır. Bu gruplar, vergi cennetlerinde karmaşık labirentler kullanılmasına hizmet ederek, kayıtların gizlenmesini sağlayıp sürece dâhil olabilirler (Chaikin, 2008: 274-275). Karapara aklama hedefine ulaşmak için, meşruiyet görünümüne sahip, etkin bir şekilde vergilendirilen ulus ötesi bir ticari işletme, bankacılık, hukuk ve muhasebe alanlarında profesyonel danışmanların

yardıma ihtiyaç duyacağından, ekonomik ve sosyo-politik ortam bu süreçte büyük rol oynamaktadır (Schlenger, 2013: 127). Küresel finansal sistem aracılığıyla yasadışı kazançların aklanması, bu suçlar arasındaki bağın önemli olmaya devam edeceğini göstermektedir (Chaikin, 2008: 275).

III. YOLSUZLUK, ORGANİZE SUÇ VE KARAPARA AKLAMAYLA MÜCADELENİN KISITLARI

Yolsuzluk, organize suç ve karapara aklamayla mücadelede kısıtların tespiti gerçekçi politikalar geliştirilebilmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bölümde, yolsuzluk, organize suç ve karapara aklamayla mücadeleye ilişkin kısıtlara yer verilmeye çalışılacaktır.

A. Yolsuzlukla Mücadeleye İlişkin Kısıtlar

Yolsuzluk tanımları zamana göre ve bir ülkeden diğerine değişebilir. Bu bazı ülkelerin diğerlerine nazaran yolsuzluğa daha yatkın olduğu, bir ülkede yasadışı ve ahlaksız olarak kabul edilen bir davranışın diğerinde öyle olmayacağı anlamına gelmektedir (Dion, 2013: 413). Temel mesele, ahlaken kabul edilen hediye ile ahlaksız kabul edilen rüşvet ve yolsuzluk arasındaki sınırları açıkça belirlemek ve kesinlikle çok zor olan bu ayrımı yapabilmektir. Bu konuda evrensel bir konsensüs olmamakla birlikte, yolsuzlukta gücü kötüye kullanma ve sağlanan çıkar karşılığında makul olmayan bir imtiyaz verme ayırt edici iki temel unsur olabilir (Brody ve Luo, 2009).

Terimin ilk tanımlanmasından bu yana, beyaz yaka yolsuzluklarının etkisinin anlaşılmasıyla birlikte kamuoyu algısı oldukça değişmiştir. Son on yılda kamuda kurumsal yolsuzluk azımsanmayacak büyüklüğe ulaşmıştır (Brody ve Kielh, 2010: 361). Zimmet, rüşvet, içerden öğrenenlerin ticareti, manipülasyon gibi birçok suçu içeren oldukça geniş bir kavram olan beyaz yaka yolsuzlukları (Kempa, 2010: 252), önceleri, kurbanlı suçlar olarak görüldüğünden büyük hapis cezalarına çarptırılmamıştır. Ancak yüzyılın başlarından kurumsal skandallarla açıkça kanıtlanmıştır ki, beyaz yakalı yolsuzlukların bine yakın mağduru bulunmaktadır. Elbette ki milyon dolarlık skandalların topluma maliyeti vergi yükünün artması, yatırımların ve istihdamın azalmasından daha büyük olacaktır. Hükümetlerin mevzuatlarla yaptıkları iyi girişimlere rağmen, tüketiciler, çalışanlar, hükümet, iş dünyası ve yöneticiler tarafından farkındalık yaratılması dışında, yolsuzluk için gerçek bir çözüm üretilmemektedir (Brody ve Kielh, 2010: 361).

Yolsuzluk endeksleri konusunda da kavramsal bir tuzak söz konusudur. Tüm endeksler algıya dayandığından, düşük şeffaflık durumunda yolsuzluk algılamaları aslında hatalıdır. Başka bir deyişle, şeffaflık düzeyi yükseldiğinde yüksek çıkan yolsuzluk algısı aslında yolsuzluk uygulamalarının arttığı anlamına gelmeyeceği gibi, tersi durumda yolsuzluk endeksinin düşmesi yolsuzluğu azaldığı anlamına da gelmeyecektir. Şeffaf medyayla (yazılı ve görsel basında daha çok yer alan yolsuzluk haberleri ve skandallarla) toplumun yolsuzluk algısı güçlendirilebilir (De Maria, 2008). Diğer yandan medyada artan yolsuzluk haberleri, ülkede başarıyla yürütülen bir yolsuzlukla mücadele programından da kaynaklanıyor olabilir.

Yolsuzlukla mücadelede her durumda ve her ülkede geçerli olacak tek bir stratejiden söz etmek mümkün olmayacağından, farklı yolsuzluk düzeylerine ve yönetim kalitesine göre yolsuzlukla mücadelede kullanılacak öncelikler değişebilmektedir (Gediz Oral, 2011: 165). Ayrıca, yolsuzluğun tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmayacağından, mücadelede ancak sınırlandırılması ve azaltılmasından söz edebiliriz (Ackerman, 1997: 56; Wagabi, 2013: 577).

B. Organize Suçla Mücadelede Kısıtlar

Organize suçla mücadelede soruşturma ve koordinasyon zorlukları bulunmakta ve merkezi prosedürlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun için öncelikle örgütlü suçun tanımının, suçu işleyen veya destekleyenleri de kapsayacak, terörizmin finansmanı, karapara aklama, mali işlemlerde teyakkuz eksikliği, açıklama hakkı, rüşvet ve yolsuzluğu da içerecek şekilde yapıp benimsenmesine ihtiyaç vardır (Nicati ve Daams, 2006: 197).

Genel olarak, organize suç örgütleri kolluk güçlerinde yolsuzluk, muhbirler, tanıklar, savcılar, hâkimler ve jüri üyelerine karşı fiziksel şiddet ve tehdit, avukatlar vasıtasıyla hukuk sisteminin manipülasyonu, siyasi kampanyalara mali katkı gibi koruma mekanizmaları geliştirdiklerinden çok zor ortadan kaldırılabilecektir (Kugler vd., 2004: 2);

11 Eylül terör saldırısından beri uluslararası terör ve organize suçlar arasında güçlü bir bağlantı olduğu düşünülmekte, organize suçlara karşı tepkiler özellikle karapara aklama alanından terörizme katkısı bakımından değerlendirilmektedir (Cockayne, 2007'den aktrn. Gökbnar, 2010: 25). Fakat bu suçlarla mücadelenin başarısının tespitinde, dikkate alınması gereken farklı kriterler bulunmaktadır. Öncelikle istihbarat ve kolluk kuvvetleri örgütlü olmayan suçlara nazaran örgütlü suçlarla mücadelede daha iyi donatılmıştır. Ayrıca organize suç ve terör değerlendirmesi de başarıda belirleyici olacaktır. Terörizmle mücadelede, %99 başarı sağlanabilir, ama %1 hala büyük bir sorun teşkil edecektir. Öte yandan organize suçta, eğer suç %30-40 durdurulduysa, bu olumlu bir sonuç olarak kabul edilebilir (Passas, 2002: 2).

C. Karapara Aklamayla Mücadeleye İlişkin Kısıtlar

Viyana Sözleşmesi karapara aklama yasalarının küresel kapsamda temellerinin atıldığı bir dönüm noktasıdır. Bundan sonra mevzuat, uygulama ve uyum sorununun en önemli sorun olacağı iddia edilmiştir. Ancak BM'nin küresel bir sorun için küresel bir strateji olarak adlandırdığı çalışmalar, küresel uzlaşma sorunlarını arttırmıştır. Yasal kültürleri ayıran, ülkeler arasındaki ekonomik, sosyal ve siyasal şartları yok sayan, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik ve sosyo-politik özellikleri ve öncelikleri iraksayan küresel düzenleyici standartlarla, bu mücadelenin küreselleşmesi sadece ütopya haline gelmiştir. Hemen hemen tüm gelişmekte olan ülkelerde karapara aklama yasaları vardır. Fakat gelişmiş ülkelerdeki gibi etkili olmadıkları dikkat çekmektedir. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin döviz ve sermaye girişi ihtiyacı, genellikle paranın kaynağını sorgulamalarını engellemektedir. Gelişmekte olan ülkeler politik istikrarsızlıklar, büyük yolsuzluklar ve sosyal huzursuzluklarla karakterizedir. Kaldı ki, dünya genelinde aklanan paralar gelişmiş ülkelerden gelmektedir. Bu

durum uluslararası arenada karapara aklamayla mücadelede ilerlemeyi daha da karmaşık hale getirmektedir. Geleneksel işlemlerin ve yöntemlerin ötesinde teknolojik gelişmelerle birlikte mevcut önlemler demode olma potansiyeline sahiptirler (Aluko ve Bagheri, 2012: 453).

Karapara aklamada yasadışı akışlar gelişigüzel istatistiklerden oluşmakta, ampirik olarak sayısal verilerle tespit edilip raporlanamamakta, bu durum aklama suçuyla mücadelenin en önemli çıkmazını oluşturmaktadır (Schlenthner, 2013: 127).

Uluslararası işbirlikleri ve hatta ulusal stratejiler karapara aklamayı ele almada zorlanmaktadır, çünkü her ülkede karapara aklama, yolsuzluk ve vergi kaçakçılığı gibi eylemlerin farklı hukuki karakterizasyonu olabilmekte, suç gelirlerini tanımlamada ülkeler arasında önemli farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bazı ülkelerde çok düşük vergi oranları, zararlı vergi rekabeti ve hatta vergi cennetleri olarak kabul edilirken bazılarında böyle bir durum söz konusu değildir. Birçok vergi sisteminde vergi suçları öncül suç değildir (Boorman ve Ingves, 2001).

Para aklama hizmetlerinin önemli bir unsuru, özel sektör kuruluşlarının mülkiyet veya yönetiminin anonim olmasıdır. OECD ve diğer uluslararası kuruluşlar, iyi yönetişimin temel yükümlülüklerine aykırı olarak, kurumsal işlemlerin anonim olmasını kabul etmektedirler (Chaikin, 2008: 275). Karapara aklama yasalarına ve müsadere rejimlerine göre, ulusal yasaların uyumlaştırılması gerektiği giderek sert yükümlülüklerin dayatıldığı raporlarla vurgulansa da bu konuda ciddi bir direnç olduğu göze çarpmaktadır (Gallant, 2007: 456).

IV. YOLSUZLUK, ORGANİZE SUÇ VE KARAPARA AKLAMAYLA MÜCADELE STATEJİLERİ

Mücadelenin başlangıcında kabul etmek gerekir ki, uygulamalarda kararlı bir siyasi irade, kamuoyu desteği, geniş medya, sivil toplum ve vatandaşların katılımı başarının olmazlarından. Şeffaf bir hukuk sistemi için gerekli kurumları oluşturmak zaman alacağından, kararlılık ve sabır oldukça önemlidir (Kugler, 2004: 22; Shelley, 2002: 1). Mücadele stratejileri; uluslararası düzenlemeler, ulusal düzenlemeler, vergisel düzenlemeler ve personel rejimine yönelik düzenlemeler başlıklarında ele alınacaktır.

A. Uluslararası Düzenlemeler

Finansal kurumlara ilişkin uluslararası düzenlemelerin küresel çerçevesi esas olarak Uluslararası Para Fonu (IMF), OECD, Mali Eylem Görev Gücü (FATF) ve Basel Komite'nin ilkeleri tarafından yönlendirilmektedir (Mugarura, 2010: 272; Schlenthner, 2013: 131). FATF tavsiyelerinde doğrudan yolsuzluk ve karapara aklama arasındaki bağlantı yer almamakla birlikte, FATF metodolojisinin altında yatan, tavsiyeleri tanıyan ülkelerde etkin bir karapara aklama sistemi için, yolsuzluğa karşı yapısal unsurları içermesidir. Örneğin, finansal kurumların çalışanlarında yüksek etik standartlardan taviz vermemeleri gerekmektedir (Chaikin, 2008: 278). IMF, finansal piyasa bütünlüğü ve finansal istikrar arasındaki bağlantıyı Etkin Denetim için Basel Temel İlkeleri'nde ve Para Şeffaflık ve Mali Politikalar İyi Uygulamaları Kanunu'nda işaret ederek, ilke ve

kodları özellikle finansal sistemde kötü raporlama, mali suçlar ve karapara aklamının önlenmesine yönelik düzenlemeler şeklinde belirlemiştir. FATF karapara aklamaya eğilimli finansal merkezleri tespit etmeye yönelik iken, OECD zararlı vergi rekabetine yol açan vergi hükümlerini veya tercihli rejimlerini³ tanımlamaya çalışmaktadır (Schlenter, 2013: 131).

OECD vergi mükelleflerinin mali işlemleri giderek uluslararasılaştığından, bir ülkenin kendi iç vergi kanunlarının tam ve doğru uygulanabilmesi için özellikle hukuk düzeni anlamında uluslararası işbirliğine daha çok ihtiyaç olduğunu belirtmektedir (Schlenter, 2013: 132).

Mücadele adımlarının temelinde, sorunu önlemek ve kontrol edebilmek için küresel yaklaşım ve kabul yatmaktadır. Uluslararası örgütlerin inisiyatifi ele alması önemlidir fakat yeterli değildir. Bununla beraber ulus devletlerin kendi iç hukuk sistemlerini uyarlamaları gerekmektedir (Nicati ve Daams, 2006: 196).

B. Ulusal Düzenlemeler

Türkiye'nin coğrafi konumu gereği uyuşturucu ve insan kaçakçılığı rotaları üzerinde yer alması, son derece istikrarsız komşu ülkelere sahip olması nedeniyle uzun ve karmaşık olması beklenen bir süreçte, yasal ve kurumsal reformlarını titizlikle değerlendirmesi gerekmektedir.

Davaların bir istatistik merkezi olmadığından Türkiye'de yolsuzluğun ne kadar olduğunu ve hangi alanlarda görüldüğünü net olarak cevaplamak çok zordur. Medyada politikacıların yolsuzlukla suçlamalarıyla ilgili sınırlı miktarda bilgi bulunabilmektedir. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Mali Suçlar Bölümü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Müdürlüğü yolsuzlukla ilgili polis soruşturmasından bazı veriler elde edilebilmekte, zaman zaman vakaların ayrıntıları akademik yayınlardan gözlenebilmektedir. Sınırlı miktarda kamuoyu anketi⁴ yapılmıştır (Doig, 2010: 10-11).

Türkiye'de sorun hakkında ne yapılabileceği düşünülmeden yasalar, prosedürler açısından yapılan düzenlemeler dikkat çekmektedir. Tüm hedef gruplarda yolsuzluğun yayılmasında başlangıç noktası kamu sektörü olduğunu düşünüldüğünden, kamu sektörü uluslararası sözleşmelerle de uyum anlamında bir dizi reform üstlenmiştir (Tablo 1).

³ Tercihli vergi rejimlerinin belirlenmesinde önemli faktörler şunlardır (Schlenter, 2013: 132).

- Düşük veya sıfır oranlı vergileme,
- Saydamlık ve şeffaflığın olmaması,
- Diğer ülkelerle bilgi alışverişinin olmaması.

⁴ En son Türk Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı'nın 28 Şubat-11 Mart 2014 tarihleri arasında yaptığı ankette, ülkenin karşı karşıya olduğu en önemli sorunlar arasında yolsuzluk ikinci sırada yer almıştır. Yolsuzluğun en yaygın olduğu kamu hizmet alanları tapu, vergi, gümrük, polis ve milletvekilleri olarak algılanmıştır. Öğretmenler, öğretim görevlileri, profesörler ve doktorlar yolsuzluğun en az yaygın olduğu düşünülen meslek gruplarıdır (TESEV, 2014: 10-15).

Tablo 1: Türkiye'nin Taraf Olduğu Uluslararası Sözleşmeler

Uluslararası Sözleşmeler	Onay Tarihi	İç Mevzuat
OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi	2000	4518 Sayılı Kanun
Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvetle Mücadele OECD Sözleşmesi 1997	2000	2003/4782 Sayılı Kanun
Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi,	2000	2003/4800 Sayılı Kanun.
Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi	2001	2003/4852 Sayılı Kanun
1997 Avrupa Konseyi Yolsuzlukta Medeni Hukuk Sözleşmesi	2003	2003'te imzalandı ve onaylandı. İç hukuka tercüme edilmedi.
1998 Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesi	2004	2001'de imzalandı, 2004'te onaylandı. İç hukuka kısmen tercüme edildi.
Suç Gelirlerinin Aklama, Arama, Ele Geçirilmesi Ve Toplatılması Sözleşmesi	2004	2006/5549 Sayılı Kanun
BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi	2006	2003'te imzalandı, 2006'da onaylandı, iç hukuka tercüme edilmedi.

Kaynak: Doig, 2010: 13.

Kamu görevlilerine ilişkin yolsuzluk yasaları (mal beyanı ve iş sonrası faaliyetlerin beyanı dâhil), karapara aklama, kamu etiği, mali yönetim ve iç denetim ve bilgi erişimi gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

Tablo 2: Yolsuzlukla Mücadele Çerçevesinde Ulusal Hukuk Sistemimizdeki Düzenlemeler

Doğrudan Yolsuzlukla Mücadele Amaçlı Kanunlar	Dolaylı Olarak Yolsuzlukla Mücadele Amacına Yönelik Kanunlar
Türk Ceza Kanunu 2005 "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler"	02.10.1981 tarihli ve 2531 sayılı "Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun"
04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu	31.10.1984 tarihli ve 3069 sayılı "TBMM Üyeliği İle Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun"
3628 Sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu	04.01.1961 tarihli ve 213 sayılı "Vergi Usul Kanunu"nun "Kaçakçılık Suçları ve Cezaları" başlıklı 359/b
11.10.2006 tarihli ve 5549 sayılı "Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun"	04.01.2002 tarihli ve 4734 sayılı "Kamu İhale Kanunu 17. ve 58. md.
21.03.2007 tarihli ve 5607 sayılı "Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu"	19.10.2005 tarihli ve 4735 sayılı "Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu 25. Md.
02.12.1999 tarihli ve 4483 sayılı "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun"	19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı "Bankacılık Kanunu 160. Md.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	28.07.1981 tarihli ve 2499 “Sermaye Piyasası Kanunu”nun 47. ve 17.md.
4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu	
25.5.2004 tarih ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması Hakkındaki Kanun.	

Kaynak: Şahan, 2010; Resmi Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25269; Emek, 2005: 17.

Ülkemizde yolsuzlukla mücadeleye doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayacak kanunlar kabul edilmiştir. Ancak yapılan reformlara rağmen, Türkiye henüz amaçlanan sonuçları elde edememiştir. Endişeler parti finansmanı, seçim harcamaları, parlamento dokunulmazlığı, mal beyanı, iç kontrol ve denetim fonksiyonlarında zayıf işbirliği ve koordinasyon, düşük vatandaş bilinci ve kamu sektöründe yetersiz şeffaflık ve hesap verme eksikliğinden kaynaklanmaktadır (Doig, 2010: 16).

Bugün Türkiye’de yolsuzlukla mücadele politikaları ciddi sahiplenme eksikliği ile karşı karşıyadır. Devletin tartışılmazlığı yönünde güçlü bir bürokratik iktidar geleneği nedeniyle devletin çıkarları gereği yapılan faaliyetler suç olsa bile sorgulanmamaktadır. Aşırı kutuplaşmış seçmen grupları ve aşırı siyasallaşmış bürokrasiyle ülkede yolsuzlukla mücadelenin birleşik bir cephede sürdürülmesi mümkün görülmemektedir.

C. Vergisel Düzenlemeler

Vergisel Düzenlemeler; yasadışı kazançların müsadereci, vergi suçlarının öncül suç olarak kabulü, uluslararası vergi anlaşmaları, küresel vergileme, vergi cennetleri, vergi afları ve personel rejimine yönelik düzenlemeler başlıklarında ele alınacaktır.

1. Yasadışı Kazançların Müsaderesi

Karapara aklama yasaları ve müsadere rejimlerinde, ulusal ve uluslararası çabaların ceza takipçiliği frenlemek için koymaları gereken mali hedeflerde, vergilendirme pek dikkate alınmamıştır. Aksine örneğin İngiliz kanunları, yasadışı kazanç üzerinden vergi artırımına güçlü bir imkân tanımıştır (Mumford ve Alldridge, 2002). Birçok ülkede gelirin yasadışı kökenli olması bir vergi dayatmasına engel değildir. Çünkü vergi hukuku vergilendirilebilir kaynakları yasal ve yasadışı hiçbir ayrıma tabi tutmamıştır. Yasal ya da yasadışı olsun gelir getiren herhangi bir kaynak vergilendirilebilir kabul edilmiştir. Müsadere yasaları genel olarak suç takipçiliğinden türetilmiş tüm paralara el konmasını gerektirse de (çünkü vergi kanunlarında, kazancın tamamı değil, belli zamanlarda kazancın belli bir yüzdesini almak esastır) hiçbir ülke yasadışı faaliyetleri engellemede müsadere ve polisiye önlemlerle başarılı olamamıştır. Ayrıca, yasadışı işlemler yasal piyasa işlemlerinin dışında kaldığından, malların satış noktasında hiçbir tüketim vergisi yoktur (Gallant, 2007: 453). Çoğu ülkede özel istihbarat birimlerinin görevi, yasal olmayan faaliyetlerden gelir elde etmiş kişileri soruşturmakla birlikte, bu grupta yer alan vergi mükelleflerinin vergi uyumunu da sağlamak olmuştur. Tüm bunlar suçların yasalara uyan vatandaşlara karşı sahip

olduğu haksız avantajları arttırmakta ve halkın yönetimin eşitlik ve adilliğine yönelik güvenini sarsmaktadır (Lusty, 2003'ten aktırn. Gökbunar, 2010: 136).

2. Vergi Suçlarının Öncül Suç Olarak Kabulü

Vergiden kaçınma ve karapara aklama vergi sistemi üzerinde benzer etkiye sahiptir. Beklenen vergi gelirlerinin karapara aklama veya vergiden kaçınmayla yönlendirilmesini, kaçınılmaz olarak kamu harcamalarında kesintiler takip edecek, vergi kaynaklı ekonomik çarpıklıklar (distortions) ve verimsizlik artarak ciddi bir risk oluşturacaktır (Schlenter, 2013: 131). Vergi suçlarında devlet bazı kamusal malları finanse etme kapasitesini kaybetmektedir. Ayrıca diğer vergi mükelleflerinin, vergi suçlarının mali yüküne katlanmak zorunda olduklarından, vergi yükleri artacaktır. Çünkü oluşan vergi kaybını telafi etmenin en kolay yolu diğer vergi mükellefleri tarafından ödenen vergileri arttırmaktır (Gallant, 2007: 455). Vergi sisteminin organize suç faaliyetleri üzerinde de önemli bir etkisi vardır. Vergi kaçakçılığı yaygın olduğu bir ortamda karapara aklamayla ilişkili olarak sıklıkla organize suçların yüksek düzeyde olduğu görülmektedir (Buscaglia ve Dijk, 2003: 6).

Politika açısından karapara aklama ile başa çıkmak için uygun vergisel çözümler göz önüne alındığında, önemli konular sermaye kaçıışı, vergi kaçırma ve uluslararası işlemlerin vergilendirilmesindeki zorluklar etrafında toplanmaktadır. OECD etkili bir uluslararası işbirliğiyle politika ve operasyonel boşlukların giderilebilmesi, mevzuatta tanımlanabilmesi için vergi suçlarını karapara aklamının öncül suçu olarak kabul edilmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Vergi politikası açısından bakıldığında, karapara aklama ve vergi kaçakçılığı gibi öncül suçlarla mücadele aslında bir vergi uyum sorunu olduğundan, vergi uyumunun yüksek seviyelere ulaşmasının birincil önemi, eşitlik ve verimlilik açısından ortaya çıkmaktadır (Schlenter, 2013: 133).

Vergi memurlarının rolü sadece vergi suçlarını değil aynı zamanda karapara aklama ve diğer mali suçları da tespit etmektir. Vergi yetkilileri iç hukuk ve uygulamaya uygun olan işlemlerin daha sonra olağandışı veya şüpheli işlem⁵ olarak tespit edilip raporlanmasıyla karapara aklamayla mücadeleye yardımcı olabilirler (Schlenter, 2013: 133).

Karapara aklama soruşturmaları ile ilgili vergi toplama ve uygulama yüksek maliyetli olduğundan, karapara aklama rejimlerinin genel etkinsizliği vergi kaçacağını önlemede ortaya çıkmaktadır. Vergi kaçakçılığı, ancak karapara aklamada öncül suç olarak kabul edildiğinde, etkin bir vergi mevzuatı, uluslararası anlaşmalar ve vergi denetimleriyle mücadelesi mümkün olabilecektir (Schlenter, 2013: 126).

3. Uluslararası Vergi Anlaşmaları, İşbirliği ve Şeffaflık

Uluslararası işlemler ve yerli mükelleflerin yatırımları hakkında bilgi edinme vergi yönetiminin en zor sorunlarından biridir. Vergi konusunda devletin

⁵ Şüpheli işlem göstergeleri, makul bir açıklamanın olmaması, offshore hesapların kullanımı, şüpheli ülkelerdeki işlemler, vergi kaçırma için kullanılan aşırı karmaşık vergi düzenleri ve yapıları, gerçek zenginliğin altında beyanın olması, ithalat ve ihracat işlemlerinde KDV yükümlülüklerinde muhtemel vergi kaçırma ve nakit işlemlerin büyüklüğüdür (Schlenter, 2013: 134).

otoritesi uluslararası anlaşmalar ve sözleşmelerle sınırlıdır. Bunlar ikili vergi anlaşmaları, çok taraflı serbest ticaret anlaşmaları, GATT, Dünya Ticaret Örgütü ve IMF anlaşmalarıdır. Çok taraflı vergi anlaşmaları bilgi alış veriş limitlerini iyileştirme potansiyeline sahiptir. Örneğin, çok taraflı anlaşmalar birden çok hükümete denetimde birlikte çalışma imkânı vermektedir. Ayrıca, anlaşma ağının dışındaki ülkelerden alınan vergi bilgilerinin paylaşımı sağlanabilir (Schlenger, 2013: 135).

4. Küresel Kamusal Mallar (Küresel Zararlar) ve Küresel/Bölgesel Vergileme

Yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama küresel kamusal mallar (KKM)⁶ kapsamında, negatif dışallık yayan bir tür kamusal kötülük olarak nitelendirildiğinde, mücadelenin de küresel kapsamda ele alınması gerekecektir. Dolayısıyla küresel kamusal malların finansman sorunu kapsamında değerlendirmeler yapılmalıdır. Küresel düzeyde devlete eş değer bir kurumun bulunmaması, KKM'lerin sunumu ve finansmanında sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Günümüzde uluslararası alanda KKM'lerin finansmanı, resmi kalkınma yardımları aracılığıyla yapılmaktadır (Turan, 2010: 117). Piketty'nin (2014) dünyadaki gelir adaletsizliğinin çözümü için önerdiği küresel servet vergisi⁷ mücadele adımlarımızdan biri olarak düşünülebilir.

5. Vergi Cennetleri

Uluslararası vergilendirme alanında, vergi cennetleri varlığı, devletlerin vergilendirme ve vergi toplama yeteneği üzerinde bir yıkım olmaktadır. Karakteristik olarak düşük vergi oranları ile özdeşleşmiş bu cennetler, gelirler için yoğun bir rekabet oluşturan en ucuz küresel yerleşim alanlarıdır. Vergi cennetleri çoğunlukla ekonomik kaynak eksikliği olan, gelişmiş bir kamu alt yapısı olmayan, geçmişte bir sömürge öyküsünün parçası ve gelişen bir finans sektörüne sahip olan az gelişmiş ülkelerdir. Rekabetçi vergi oranları, sıkı mali gizlilik ve yaratıcı finansal ürünlerle potansiyel müşterileri için ülkelerini cazip kılmaya çalışmaktadırlar. Vergi cennetleriyle mücadelenin gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler arasında olduğu söylemi aslında durumu aşırı derecede basitleştirmektedir. Çünkü vergi cennetleri içinde İsviçre Liechtenstein gibi kötü üne sahip gelişmiş bölgeler de bulunmaktadır (Gallant, 2007: 456). Vergi cennetlerinin sıkı gizlilik kuralları, paranın küresel izini izleme girişimini bertaraf eden hesapları, yasal kimlik

⁶ KKM kavramı, ilk kez 1999 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından "faydası ülkeler, insanlar ve nesiller açısından büyük ölçüde evrensel olan mallar" olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda, KKM'lerin tüketiminde rekabetin ve dışlamanın olmaması ve faydalarının tüm dünya ülkelerine yayılması özelliklerinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. (Yalçın, 2009: 290; Kirmanoğlu vd, 2006: 170). Literatürde KKM tanımlanmasında faydasının yayılma alanı ön plana çıkarılmıştır. Söz konusu mallar, yayılma alanları itibarıyla yerel, ulusal, bölgesel ve küresel düzeyde olabilmektedir. Aslında KKM'lerde yayılan, çoğu zaman fayda yerine zararlar olabilmektedir. Bu durum literatürde "küresel kamusal zararlar" olarak adlandırılmaktadır. Salgın hastalıklar, asit yağmurları, küresel ısınma, uluslararası terörizm, çölleşme, finansal istikrarsızlıklar, kötüleşen işgücü standartları gibi bazı olumsuz durumlar, küresel kamusal zararların sınırlar ötesine yayılmasına örnek olarak verilebilir (Alıcı-Yıldız, 2012: 57). KKM'lere verilebilecek örnekler; bilginin üretilmesi ve yayılması, bulaşıcı hastalıkların yok edilmesi, uluslararası finansal istikrar, suçtan korunma ve uyuturucu kontrolü, küresel ısınma, çevre kirliliği ile mücadele ve küresel barış olarak ifade edilebilir (Akdede, 2006: 242).

⁷ Ayrıntılı bilgi için bkz. Piketty, T. (2014). Capital in The Twenty-First Century, Translated by Arthur Goldhammer, The Belknap Pres of Harvard University Press, Cambridge, London.

yetersizliği ve finansal faaliyetlerin sistemli olarak incelenmemesi suç kökenli gelirlerin barınağı olmasına neden olmuştur (Oxfam, 2000).

Vergi cennetlerindeki artış; gizlilik imkanı sunmaları, sınırsız finansal hizmetlerde organize suç ve yolsuzlukla genişleme ve tüm bunların devlet stratejisinin bir parçası olarak sunulması gibi çeşitli nedenlere bağlanmaktadır. Ayrıca çok uluslu şirketlerin büyümesi ve vergi cennetlerindeki çoğu ulusal ekonomiye nazaran düşük oranlı vergilemenin şirket karlarını arttırmasında bir başka etkidir. Ulaşım, teknoloji ve iletişimdeki gelişmeler çeşitli hizmetlere erişimi kolaylaştırmıştır. Bu genişleme, karapara aklama uluslararası ticaret ortamında daha kolay gizlenebilir hale geldiğinden beri, finansal hizmetler sektöründeki gerilimi arttırmıştır. Ekonomik ve sosyo-politik ortamda yolsuzluk ve organize suçların düzeyinin yüksek, uyuşturucu üretim ve dağıtımının yaygın olduğu ülkelerde karapara aklama da daha büyük bir oranda olmaktadır (Schlenger, 2013: 127).

Uluslararası işbirliğinde güncel eğilimler, karapara aklama ve ilgili suçlarla mücadelede vergi cennetlerine karşı kampanyalara odaklanmakta, artan finansal düzenleme, raporlama ve vergi anlaşmalarının kullanımını içermekte, çünkü aklanan para gelir idaresinin potansiyel vergi kaybını temsil etmektedir (Schlenger, 2013: 126). Bu eğilime karşı gelişmiş ülkelerde kaynak tabanlı vergileme, yurt dışı yerleşiklerin vergilendirilmesi ve uluslararası vergi anlaşmaları gibi çeşitli mekanizmalar olsa da kazanç vergi cennetlerine çıkarıldıktan sonra ulus ötesinde hak iddia etmek zorlaşmaktadır (Gallant, 2007: 455).

6. Vergi Afları

Vergi afları mücadelede önemli bir yer tutmaktadır. Vergi aflarının dürüst mükellefleri cezalandırması ve vergi tabanını aşındırması bir yana (Waris ve Abdul Latif, 2014: 250), vergi aflarıyla hükümet aktif olarak karaparayı yasal ekonomiye davet etmektedir. Aslında vergi aflarıyla elde karapara tutma riskini arttırmak amaçlanmaktadır. Ama dünya karapara deneyimi göstermektedir ki, getiri oranları nedeniyle karapara yatırımları üretken yatırımlardan oldukça yüksek kalmaktadır (Waris ve Abdul Latif, 2014: 249).

Vergi afları vergi yönetiminin vergi tahsilatındaki başarısızlığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Vergi afları, vergisini düzenli olarak ödeyen mükellefler açısından adil bir uygulama değildir. Çünkü vergi afları, ödemekle yükümlü oldukları vergiyi faizsiz kullanıp daha sonra yine aynı miktarda vergi ödeyenleri ödüllendirirken, vergi borçlarını vadesinde kendi iradeleriyle ödeyenleri ve stopaj usulü ile vergilendirilenleri cezalandırmaktadır. Ayrıca, vergi ve cezalarını ödemedikleri belirlenen mükelleflerin affa uğradığını gören dürüst mükellefler de, aynı yönde hareket edebilmektedirler. Af sonucu kamuoyunun o zamana kadar tespit edilemeyen vergi kaçığının boyutları hakkında bilgi sahibi olması bu gelişmeyi güçlendirecektir. Üstelik vergi affı, gelecekte vergi aflarının gerçekleştirilebileceği yönünde beklentileri beraberinde getirebilecektir. Bu durum, şüphesiz, mükelleflerin vergi kanunları ve uygulamasına ilişkin uyumunu azaltan bir unsur olmaktadır (Güner, 1998: 263). Vergi affı uygulamasından ziyade

mükelleflerin vergilerini düzenli ödeyebilecekleri bir sistemin oluşturulması gerekmektedir.

7. Vergi Polisi

Vergi polisi uzun yıllardır İtalya'da "Guardia di Finanza" (adli vergi memuru) adlı birimle, en geniş yetkilerle donatılmış şekilde bulunmaktadır. 2008 Küresel Krizi'yle birlikte uluslararası sermaye hareketlerindeki artış, karapara aklama faaliyetleri, vergi cennetleri ve off-shore bankalarına yöneliş, ülkelerde sermaye birikiminin korunması ve artırılması amacıyla, ulusal ve uluslararası boyutta vergi kaçakçılığıyla mücadelenin öneminin artmasıyla vergi polisi müessesesi tekrar gündeme gelmiştir. Günümüzde İtalya'nın dışında Fransa, ABD, Almanya, Hollanda, Rusya ve Belçika'da da vergi polisi uygulaması bulunmaktadır. Vergi polisleriyle vergi inceleme elemanları arasındaki yetki çatışması tartışmaları bir yana, bu müessese ile karapara aklama, vergi cennetleri ve vergi kaçakçılığı ile mücadele kolaylaşabilecektir (Aydın, 2006: 3; Gediz Oral vd., 2015: 135; Pürsünlerli Çakar ve Saraçoğlu, 2015).

8. Personel Rejimine Yönelik Düzenlemeler

Yetkililerinin hesap verme sorumluluğunun artırılıp, takdir yetkilerinin sınırlandırılması, cezaların ve yakalanma ihtimalinin artırılması, özel sektörle rekabet edebilecek bir ücret politikasıyla ikramiye mekanizmalarından yararlanılması düşünülebilir. Bu önerilerin sadece vergi idaresindeki görevliler değil, tüm kamu personeline genellenebileceği unutulmamalıdır.

a. Hesap Verilebilirliğin Artırılması

Hesap verme sorumluluğunun siyasal, yönetsel ve vatandaşa yönelik hesap vermeyi içermesi gerekmektedir (Polat, 2003: 71). Mal beyanı kanunlarıyla hesap verilebilirlik artacaktır. Hesap verebilirlik ilkelerine dayalı bir kültürel altyapının kamuda kurumsallaştırılabilmesi için, etik ilkelere bağlı, kamu yararını her şeyin üstünde tutan kamu görevlilerine ve politikacılar ihtiyacı duyulacağından, etik davranış kodlarının oluşturulması önem taşımaktadır (Özsemerci, 2005: 19).

İyi yönetilen belgesel kanıt ya da kayıtlar hükümetlerin hesap verilebilirliğini artırma da itici güç olacaktır. Bu da politikaların belirlenip değerlendirildiği, hukukun üstünlüğünün korunduğu, iyi bir finans ve personel yönetiminin olduğu ve bireylerin haklarının korunduğu bir sistemle mümkün olabilecektir. Yani hesap verilebilirlik muhasebe, denetim ve kayıt yönetimiyle sağlanabilecektir (Palmer, 2000: 62-63).

b. Takdir Yetkisinin Sınırlandırılması

Özel uygulamaların ortadan kaldırılması, ticari malların sınıflandırılmasında ve vergi tarhiyatında standart bilgisayarlı sistemlere geçilmesi kamu görevlilerinin takdir derecesini minimize edecektir. Vergi tarhiyatında objektif tahminleme, kişisel değerlendirmelere bir alternatif olabilir (Martinez ve Vazquez vd., 2007: 124). Mükellefler ve yetkililer arasındaki yakın ilişkileri önlemek ve vergi yetkililerinin teknelci güçlerini azaltmak için personel rotasyonu bir araç olarak kullanılabilir.

Etkili itiraz mekanizmalarının kurulması, vergi mükellefi hizmet bürolarının mükellefler üzerindeki yetkisini ve yeteneğini sınırlayabilir. Bağımsız vergi temyiz mahkemesi⁸ belirsizlikleri ve vergi sistemi içinde ortaya çıkan çelişkileri gidermek için gereklidir. Ayrıca, vergi itiraz mekanizmaların sadece varlığı vergi sisteminin adalet algısını destekleyecektir. Bir vergi ombudsmanı, yolsuzluğa meyilli vergi yetkililerinin rüşvet taleplerini azaltabilecektir (Martinez ve Vazquez vd., 2007: 126).

c. Cezaların ve Yakalanma Olasılığının Arttırılması

Yolsuzluk içinde olan yetkililere karşı, cezaların sert olması caydırıcı bir önlem olabilir. Suçun yaptırımsız kalma ihtimalinin zayıflatılması etkili bir önlem olacaktır. Meslekten men, para cezası yanında hapis cezası da verilmeli, rüşvet yoluyla elde edinilen mallara el konulmalıdır (Purohit, 2007: 294). Cezalar istenildiği kadar arttırılsın eğer etkin bir denetim mekanizmasıyla desteklenmezse, suçlular yakalanma ihtimallerin çok düşük olduğuna inanırlarsa hedeflenen sonuçlara ulaşamayacaktır. Bu nedenle denetim mekanizmalarının etkinliğinin arttırılması, sıkı denetim koşullar ve muhbir koruma programları oldukça önem kazanmaktadır.

d. Ücret Politikası

Yetkililerle pazarlık maaşlarına bağlı olacağından, hükümetin ücret politikası mücadelede önemli bir araç olacaktır (Mendes ve Oliveira, 2012: 61). Kamuda düşük maaş politikası uygulayan ülkelerde kamu görevlileri karapara aklama başta olmak üzere daha birçok suiistimale rüşvet karşılığında göz yumabilmektedirler (Mugarura, 2010: 274). Kamu sektöründe ücret düzeyi ile yolsuzluk arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar dikkate alındığında (Abbink, 2000; Charap ve Harm, 1999; Rijkeghem ve Weder, 1997; Tanzi, 1998 ve 1999); adil ve rekabetçi ücret politikalarıyla birlikte performans bağlantılı tazminat mekanizmalarının kurulması kamu sektöründe özellikle yolsuzluğun azaltılması için bir gerekliliktir.

Yapılacak yasal ve idari düzenlemelerle birlikte aşağıdaki tedbirlerin uygulanması, etkinliğin sağlanması bakımından hayati öneme sahiptir (Aluko ve Bagheri, 2012: 452; Mugarura, 2010: 272-278);

- Çıkarılan yasaların uygulanabilmesi için bütçeden daha fazla kaynak tahsisatı yapılmalı,
- Özel Ekonomik Suç Mahkemeleri ve bağımsız alt yapıları oluşturulmalı,
- Mücadelede görevli mevcut kurumların mali, teknik ve insan kaynağı bakımından kapasiteleri geliştirilmeli,

⁸ Türkiye’de vergi yargısının itiraz komisyonu olma işlevinden kurtarılabilmesi için, Sayıştay gibi bağımsız, özerk yapıya sahip “Vergitay” kurulmalıdır. Vergitay, toplanan vergilerin inceleme ve denetiminden sorumlu olmalıdır. Vergi yargısının süratle karar verebilecek şekilde çalışmasının sağlanabilmesi için vergi inceleme elemanları savcılara benzer, mali müşavir ve muhasebeciler noter - avukat karışımı, bir hukuki yapıya kavuşturulmalıdır. İktisadi ve idari bilimler fakültesi “maliye ve işletme” bölümü lisans mezunlarına vergi avukatlığı unvanı verilmelidir. Vergi kaçakçılığı için özel vergi araştırmacıları ve dedektiflere de yer verilmelidir. (Gökbunar, 1997: 313). Bu öneri TÜRMÖB 2007 Vergi Raporu’nda da aynen yer almaktadır (http://www.muhasabebet.net/mh-1510_turmob%20tan%20vergi%20yargisi%20icin%20vergitay%20onerisi.html).

- Kurumlararası koordinasyon ve işbirliği geliştirilmeli,
- Uygulama planı gözden geçirilirken özel sektörün katılımı sağlanmalı,
- Ülke dışında işlenen suçlar için uluslararası yasalarla uyum ve yargılamaya izin verilmeli,
- Uygulayıcı kurumların çalışmalarını denetlemek için, bağımsız bir üst otorite ekonomik ve mali suçlar komisyonu oluşturulmalı ve böylece şeffaflık seviyesi yükseltilmeli,
- Mücadele yasaları “müşterini tanı ilkelerini”⁹ içermelidir.
- Gelişen ekonomilerde, İngiltere’deki Ulusal Veri Denetim Ofisi’ne (National Audit Office) eşdeğer merkezi veri kayıt birimleri kurulmalı, böylece oluşturulacak bilgi bankaları ile finansal kuruluşlar, akreditif, e-para, elektronik transfer gibi işlemlere izin vermeden önce, yozlaşmış hükümet yetkilileriyle ilgili titizlikle inceleme yapabilmeli,
- Ülkelerin olası bilgi eksiklikleri devletlerarası işbirliği kurularak önlenmeli,
- Karapara aklama, organize suç ve yolsuzluk aynı düzenleyici çerçeveye tabi olmalıdır.

SONUÇ

Organize suç, yolsuzluk ve karapara aklama farklı zamanlarda, farklı derecelerde iç içedir. Bu ilişki meşru ve gayri meşru işletmeleri içerebilir. Yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama sürecinde gizlenmesi gereken milyarlarca dolar üretmekte, aynı zamanda, yolsuzluk karapara aklamaya mücadeleden sorumlu kişilere rüşvet ödenmesi yoluyla karapara aklama faaliyetine katkıda bulunmaktadır. Birçok gelişmekte olan ülkede siyasi yapılarına yolsuzluk ve organize suçların nüfuz etmiş olması, bu ülkelerde politik istikrarsızlık ve az gelişmişliğin neden devam etmekte olduğunu açıklamaktadır.

Mali suçları tespit etmek ve vergi kaçakçılığı ile mücadele etmek, aklanan fonların akışını azaltmada anlamlı bir etkiye sahiptir. Ancak uluslararası işbirlikleri ve karapara aklamaya mücadelede uluslararası stratejiler ciddi güçlüklerle karşı karşıyadır. Çünkü ülkelerde karapara aklama, yolsuzluk, organize suç gibi belirli eylemlerin farklı hukuki karakterizasyonu vardır. Bazı ülkelerde zararlı vergi rekabeti hatta vergi cenneti olarak çok düşük vergi oranları dikkat çekmektedir. Birçok ülkede vergi kaçakçılığı öncül suç değildir. OECD

⁹ Müşterini tanı ilkesinde (Customer Due Dilligence), şüpheli işlemlerin bildirim ile karapara aklama ve terörizmin finansmanını engelleyecek diğer tedbirler üzerinde durulmaktadır. Bu önleyici düzenlemeler ve uyarı sistemleri, 1988 tarihli Basel ilkeleri, 1990 tarihli Avrupa Konseyi Sözleşmesi ve Avrupa Birliği Direktifleri gibi uluslararası belgelerden esinlenen yükümlülüklerdir. Müşterini tanı ilkesinin gerektirdiği tedbirler; □ kimlik tespiti yapmak ve kimlik bilgilerini güvenilir, geçerli belge, veri ya da bilgiler kullanarak teyit etmek, □ finansal işlemlerden nihai yararlanıcı konumunda olan kimselerin-lehdarın-(beneficial owners) kim olduğunu belirlemek ve lehdarın kimliğinin doğru olup olmadığı konusunda herhangi bir şüphe taşımamak, □ tüzel kişiler ve ortaklıklarda mülkiyetin kime ait olduğunu ve bunların kontrolünün kimlerin elinde olduğunu belirlemek, □ tesis edilmek istenilen işlemin türü ve gerçekleştirme amacı hakkında bilgi edinmek, □ yapılan işlemin, finansal kuruluşun müşterisine, işine, risk profiline ve gerektiğinde fon kaynaklarına dair bilgiler ile uyumlu olmasını sağlamak bakımından müşteri konusundaki takip ve incelemeyi iş ilişkisi ve işlem süresince sürdürmek olarak özetlenebilir (Çakır, 2006: 43).

vergi suçlarını karapara aklama kaynaklarından biri olarak tanımlamıştır. Vergi kaçakçılığı, sermaye kaçıışı ve karapara aklamının, gelişmekte olan ülkelerde ekonomik istikrarı tehdit ettiği onayı arttığından, finansal sistemlerde gizlenen paraları ortaya çıkarmak için bilgi paylaşımı anlaşmaları imzalanmıştır. Vergi politikası, denetim teknikleri ve uluslararası anlaşmalar gibi vergisel araçlar karapara aklamayla mücadelede kullanılabilir.

Yolsuzluk, organize suç ve karapara aklama arasındaki yakın bağlantı bu suçlarla bir arada mücadele için tasarlanmış politikaların daha etkili olacağını düşündürmektedir. Yasalarla küresel standartlara uyum, şeffaflık aynı zamanda etkili bir uluslararası işbirliği başarıyı arttıracaktır. Öncelikle karapara aklamının kapsamı vergi kaçakçılığını da kapsayacak şekilde genişletilmeli, vergi suçları öncül suç olarak kabul edilmelidir. Bağımsız özerk bir yolsuzlukla mücadele birimi kurulup siyasi ve bürokratik yolsuzlukla mücadele etkinleştirilmelidir. Hesap verilebilirlik artırılıp, bürokrat ve politikacıların takdir yetkileri azaltılmalıdır. Vergi aflarının vergi bilinci ve uyumu üzerindeki etkilerini değerlendiren çalışmalar yapılmalı, vergi suçları ve karapara aklamayla ilgili sivil toplum bilgilendirilmelidir. Soruşturmaların yürütülmesi, izlenmesi ve yasadışı malların müsaderesi için daha etkili bir uluslararası işbirliği olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Abbink, K. (2000). "Fair Salaries and the Moral Costs of Corruption", *Bonn Econ Discussion Papers*, DP 1/2000, March, 1-5.
- Ackerman, S. R. (1997). "The Political Economy of Corruption", Ed. K. A. Elliot, *Corruption and the Global Economy*, Institute for International Economics, June, Washington DC.
- Ai, L. (2012). "A Cost-Effective Strategy of Implementing International Anti-Corruption Initiatives: Enhancing the Role of Anti-Money Laundering in Combating Corruption", *Journal of Money Laundering Control*, 16(1), 83-90.
- Akdede, S. H. (2006). "Kültürel Çeşitlilik, Global Politik Şiddet ve Kamu Harcamaları: Bir Global Kamusal Mal Perspektifi", 21. *Türkiye Maliye Sempozyumu: Kamu Maliyesinde Güncel Gelişmeler*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü Yayın no:1, 10-14 Mayıs, Antalya, 240-251.
- Alexander, R. (2009). "Corruption as a Financial Crime", *Company Lawyer*, 30(4), 98-104.
- Alıcı, B. ve Yıldız, H. (2012). "Küresel Kamusal Bir Mal Olan Çevrenin Korunmasında Karbon Vergisi ve Etkinliği", *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 4, No: 11, 55-64.
- Aluko, A. and Bagheri, M. (2012). "The Impact of Money Laundering on Economic and Financial Stability and on Political Development in Developing Countries: The Case of Nigeria", *Journal of Money Laundering Control*, 15(4), 442-457.
- Ampratwum, E. F. (2008). "The Fight Against Corruption and its Implications for Development in Developing and Transition Economies", *Journal of Money Laundering Control*, 11(1), 76-87.
- Andreoni, J., Brain E. and Feinstein, J. (1998). "Tax Compliance", *Journal of Economic Literature*, XXXVI, 818-860.
- Assiotis, A. and Kapardis, M. K. (2014). "Corruption Correlates: the Case of Cyprus", *Journal of Money Laundering Control*, 17(3), 260-268.
- Aydın, B. (2006). "Kayıtdışı Ekonomi- Vergi Denetimi- İdari Yapı-7", *Maliye ve Sigorta Yorumları*, 15 Mayıs.
- Bardhan, P. (1997). "Corruption and Development: A Review of Issues", *Journal of Economic Literature*, 35, 1320-1346.
- Bayar, G. (2007). "Türkiye'de Yolsuzluğun Nedenleri Ekonometrik Bir İnceleme", *TEK, Tartışma Metni* 2007/3, <http://www.tek.org.tr>, (15.07.2008).

- Boorman, J. and Ingves, S. (2001). "Financial System Abuse, Financial Crime and Money Laundering", *IMF Monetary and Exchange Affairs and Policy Development and Review Departments*, www.imf.org/external/np/ml/2001/eng/021201.pdf, (15.11.2014).
- Brody, R. G. and Kiehl, K. A. (2010). "From White-Collar Crime to Red-Collar Crime", *Journal of Financial Crime*, 17(3), 351-364.
- Brody, R. G. and Luo, R. (2009). "Fraud and White-Collar Crime: A Chinese Perspective", *Cross Cultural Perspective*, 16(3), 317-326.
- Buscaglia, E. and Dijk J. V. (2003). "Controlling Organized Crime and Corruption in the Public Sector", http://www.unodc.org/pdf/crime/forum/forum3_Art1.pdf, (08.11.2014).
- Caneppele, S., Calderoni, F. and Martocchia, S. (2009). "Not Only Banks: Criminological Models on the Infiltration of Public Contracts by Italian Organized Crime", *Journal of Money Laundering Control*, 12(2), 151-172.
- Canestri, D. (2014). "The 2012 Italian Anti-corruption Law in Light of International Best Practices", *Journal of Financial Crime*, 21(3), 264-309.
- Cartier-Bresson, J. (1997). "Corruption Networks, Transaction Security and Illegal Social Exchange", *Political Studies*, 45, 463-476.
- Celentani, M. and Ganuza, J. J. (2001). "Organized vs. Competitive Corruption", *Economics Working Papers* 526, Department of Economics and Business, Universitat Pompeu Fabra: 1-24.
- Charap, J. and Harm, C. (1999). "Institutionalized Corruption and the Kleptocratic State", *IMF Working Paper*, No: 99/91, 1-24.
- Çakır, A. (2006). "Bankacılıkta Operasyonel Risklerin Etkin Yönetiminde Risk Bazlı Müşterini Tanı İlkelerinin Önemi", *Bankacılar Dergisi*, (56), 42-46.
- De Koker, L. (2011). "Money Laundering in South Africa", www.iss.co.za/Pubs/CREports/1DeKokerProjectPaper.pdf, (15.11.2014).
- De Maria, B. (2008). "Neo-colonialism Through Measurement: A Critique of the Corruption Perception Index", *Critical Perspectives on International Business*, 4(2-3), 184-202.
- Dion, M. (2010). "What is Corruption Corrupting? A Philosophical Viewpoint", *Journal of Money Laundering Control*, 13(1), 45-54.
- Dion, M. (2013). "Uncertainties and Presumptions about Corruption", *Social Responsibility Journal*, 9(3), 412-426.
- Emek, U. (2005). "Kamu Yönetişiminde Yeniden Yapılanmanın Etik Temelleri", <http://www.sbe.yildiz.edu.tr/etiktemeller.pdf>, (22.08.2010).
- Gallant, M. M. (2007). "Tax and Terrorism: A New Partnership?", *Journal of Financial Crime*, 14(4), 453-459.
- Gediz Oral, B. (2009). *Yolsuzluk-Türk Vergi Sistemi İlişkisi ve Mücadele Stratejileri*, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Gediz Oral, B. (2011). "Yolsuzlukla Uluslararası Alanda Mücadele ve Türkiye'de Yolsuzlukla Mücadelenin Kurumsal Yapısı", *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, XXX(I), 163-192.
- Gediz Oral, B., Arpaçlı Fazlılar, T. ve Koç, Ö. E. (2015). "Kayıtdışı Ekonomiyi Önlemeye Yönelik Bir Öneri: Vergi Denetim Üst Kurulu", *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 20(2), 119-149.
- Goede, M. (2013). "Transnational Organized Crime (TOC) and the Relationship to Good Governance in the Caribbean: Transnational Organized Crime Democracy (TOCD)", *International Journal of Development Issues*, 12(3), 253-270.
- Goudie, A. and Stasavage, D. (1997). "Corruption: The Issues", *OECD Technical Papers*, No. 122, 1-56.
- Gökbnar, A. R. (1997). "Türk Vergi Sisteminde Reform Gereği", *Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Yayını* (Prof. Dr. Nezihe Sonmez'e Armağan), 301-324.
- Gökbnar, A. R. (2010). *Organize Suçlarla Mücadelede Sivil Silah: Vergi*, Yayın No: 94, Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.
- Güner, A. (1998). "Vergi Afları: Vergiye Uyum İlişkisi Üzerine", *Marmara Üniversitesi Maliye Araştırma ve Uygulama Merkezi*, Yayın No: 10, (Prof. Dr. Salih Şanver'e Armağan), İstanbul.

- http://www.muhasabenet.net/mh-1510_turmob%20tan%20vergi%20yargisi%20icin%20vergitay%20onerisi.html, (23.10.2008).
- James, S. and Alley, C. (2002). "Tax compliance, self-assessment and tax administration", <http://mpr.ub.uni-muenchen.de/26906/>, (25.02.2015).
- Kempa, M. (2010). "Combating White-Collar Crime in Canada: Serving Victim Needs and Market Integrity", *Journal of Financial Crime*, 17(2), 251-264.
- Kimuyu, P. (2007). "Corruption, Firm Growth and Export Propensity in Kenya", *International Journal of Social Economics*, 34(3), 197-217.
- Kirmanoğlu, H., Yılmaz, B. E. ve Susam, N. (2006). "Maliye Teorisinin Çıkması. Küresel Kamusal Mallar (Kalkınma Yardımları İçinde Küresel Kamusal Malların Finansmanı)", *21. Türkiye Maliye Sempozyumu: Kamu Maliyesinde Güncel Gelişmeler*, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 10- 14 Mayıs, Antalya.
- Klitgaard, R. (1988). *Controlling Corruption*, Berkeley, CA: University of California Pres.
- Klitgaard, R. (1998). "International Cooperation Against Corruption", *Finance&Development*, <http://www.worldbank.org/fandd/english/0398/articles/080398.html>, (23.07.2008).
- Krueger, A. O. (1974). "The Political Economy of the Rent-Seeking Society", *American Economic Review*, 64, 291-303.
- Kugler, M., Verdier, T. and Zenou, Y. (2004). "Organized Crime, Corruption and Punishment", *University of Southampton Discussion Papers in Economic and Econometric*, 0407, http://www.socsci.soton.ac.uk/economics/Research/Discussion_Papers, (29.11.2008).
- Martinez-Vazquez, J., Del Granado, Javiel A., and Boex, J. (2007). *Fighting Corruption in the Public Sector Contributions to Economic Analysis*, 284.
- Mauro, P. (1995). "Corruption and Growth", *Quarterly Journal of Economics*, 110(3), 681-712.
- Mauro, P. (1998). "Corruption and the Composition of Government Expenditure", *Journal of Public Economics*, 69(2), 263-279.
- McDowell, J. and Novis, G. (2001). "The Consequences of Money Laundering and Financial Crime", Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs, US Department of State, May, (26.11.2014).
- Mendes, C. and Oliveira, J. (2012). "Money Laundering and Corrupt Officials: a Dynamic Model", *Journal of Money Laundering Control*, 16(1), 55-61.
- Méon, P.-G. and Sekkat, K. (2005). "Does Corruption Grease or Sand the Wheels of Growth?", *PublicChoice*, 122(1/2), 69-97.
- Mugarura, N. (2010). "The Effect of Corruption Factor in Harnessing Global Anti-money Laundering Regimes", *Journal of Money Laundering Control*, 13(3), 272-281.
- Mumford, A. and Alldridge, P. (2002). "Taxation as an Adjunct to the Criminal Justice System", *British Tax Review*, 6, 458.
- Nicati, C. and Daams, C. A. (2006). "Organised Crime Menaces Legitimate Business and Might Lead to Corruption: Reflections from a Swiss Perspective", *Journal of Financial Crime*, 13(2), 195-201.
- Oxfam (2000). *Tax Havens: Releasing the Hidden Billions for Poverty Eradiction*, Policy Paper, Chapter 2, Department of Oxfam, Belfast, available at: www.oxfam.org.uk, (14.11.2014).
- Özsemerci, K. (2000). "Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluk ve Yozlaşmanın Kültürel Altyapısı", *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 58, Temmuz- Eylül, 3-20.
- Palmer, M. (2000). "Records Management and Accountability Versus Corruption, Fraud and Maladministration", *Records Management Journal*, 10(2), 61-72.
- Passas, N. (2002). "Organized Crime and The Corruption of State Institutions", Prepared by Bill Lahneman and Matt Lewis, *Summary of Proceedings The Inn and Conference Center University of Maryland*, College Park, MD, November 18, <http://www.cissm.umd.edu/papers/files/organizedcrime.pdf>, (29.11.2008).
- Purohit, M. C. (2007). "Corruption in Tax Administration", *Performance Accountability And Combating Corruption*, Public Sector Governance and Accountability Series, Edited by Anwar Shah, The World Bank, ISBN- 13: 978-0-8213-6941-8, 285-301.

- Pürsünlerli Çakar, E. ve Saraçoğlu, F. (2014). "Vergi Kaçakçılığı ile Mücadelede Yeni Bir Model: Vergi Polisi Müessesesi (Fransa Örneği)", *İnönü Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 51-68.
- Resmi Gazete, 24.12.2003, Sayı: 25269.
- Reuter, P. (2002). "Organized Crime and The Corruption of State Institutions", Prepared by Bill Lahneman and Matt Lewis, *Summary of Proceedings The Inn and Conference Center University of Maryland*, College Park, MD, November 18, <http://www.cissm.umd.edu/papers/files/organizedcrime.pdf>, (29.11.2008).
- Rijkeghem, C. Van and Weder, B. (1997). "Corruption and the Rate of Temptation: Do Low Wages in the Civil Service Cause Corruption?", *IMF Working Paper*, No: 97/73, 1-56.
- Schlechter, B. (2013). "The Taxing Business of Money Laundering: South Africa", *Journal of Money Laundering Control*, 16(2), 126-141.
- Sharman, J. C. and Chaikin, D. (2009). "Corruption and Anti-Money Laundering Systems: Putting a Luxury Good to Work", *Governance: An International Journal of Policy, Administration, and Institutions*, 22(1), 27-45.
- Shelley, L. (2002). "Organized Crime and The Corruption of State Institutions", Prepared by Bill Lahneman and Matt Lewis, *Summary of Proceedings The Inn and Conference Center University of Maryland*, College Park, MD, November 18, <http://www.cissm.umd.edu/papers/files/organizedcrime.pdf>, (29.11.2008).
- Shelley, L. (2007). "The Government Bureaucracy, Corruption and Organized Crime: Impact on the Business Community." In Kathryn Hendley, ed., *Remaking the Role of Law: Commercial Law in Russia and the CIS*. Huntington, N.Y: Juris, http://sartracc.ru/i.php?oper=read_file&filename=Pub/shelly%2808-08-06%29.htm, (29.11.2008).
- Shleifer, A., and Vishny, R. W. (1993). "Corruption", *The Quarterly Journal of Economics*, 108, 519-617.
- Svensson, J. (2005). "Eight Questions about Corruption", *Journal of Economic Perspectives*, 19(3), 19-42.
- Şahan, Y. (2010). "Avrupa Birliği Yolundaki Türkiye'nin Yolsuzlukla Mücadele Politikası", <http://www.denetde.org.tr/makaleler/Makaleler.html>, (20.02.2010).
- Tanzi, V. (1997). "Corruption in the Public Finances", Paper presented at the Eighth International Anti-Corruption Convention, Lima, Peru, 1997, http://www.transparency.org/iacc/8th_iacc/papers/vtanzi.html, (06.08.2008).
- Tanzi, V. (1998). "Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope and Cures", *IMF Working Paper*, No: 98/63, 1-39.
- Tanzi, V. (1999). "Governance, Corruption and Public Finance: An Overview", *Governance, Corruption and Public Financial Management*, Edited By Salvatore Schiavo-Campo, ISBN: 971-561-248-2, 1-17.
- Tullock, G. (1967). "The Welfare Costs of Tariffs, Monopoly, and Theft", *Western Economic Journal*, 5, 224-232.
- Turan, D. (2010). *Küresel Kamusal Mallar ve Finansman*, 1. Baskı, Şubat, Bursa: Dora Basım Yayın.
- TESEV (2014). *Yolsuzluk ve Yolsuzlukla Mücadele Türkiye Değerlendirme Raporu*, TESEV YAYINLARI ISBN: 978-605-5332-67-9, Aralık.
- Wagabi, H. E. (2013). "Fighting Corruption Successfully", *The TQM Journal*, 25(5), 577-579.
- Waris, A. and Abdul Latif, L. (2014). "The Effect of Tax Amnesty on Anti Money Laundering in Bangladesh", *Journal of Money Laundering Control*, 17(2), 243-255.
- Williams, P. (2002). "Organized Crime and The Corruption of State Institutions", Prepared by Bill Lahneman and Matt Lewis, *Summary of Proceedings The Inn and Conference Center University of Maryland*, College Park, MD, November 18, <http://www.cissm.umd.edu/papers/files/organizedcrime.pdf>, (29.11.2008).
- Yalçın, A. Z. (2009). "Küresel Çevre Politikalarının Küresel Kamusal Mallar Perspektifinden Değerlendirilmesi", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 288-309.

SUMMARY

There is a close link between corruption and organized crime. Corruption is an alternative method when money launders can not reach the goals of violence and threat. The literature presents separate concepts of corruption, organized crime and money laundering, and how to combat them. But they do not provide enough information about how these phenomena work together and how to fight together. The aim of our study, corruption, links between organized crime and money laundering highlight is to identify strategies that can be developed with the fight against tax tools.

Corruption, organized crime and money laundering keep going to be the most stable growing problems in the world. This matters are fed and supported with each other. It is needed that to accept they are related with each other, and they are dealt with together instead of separately. When developing strategies to combat one of them, it should be recognized that these strategies may be effective in reducing the other one. It is important that to determine the connection between these facts concerned deeply in all aspects in the literature to develop combating precautions. The aim of our study is to emphasize the connections between corruption, organized crime and money laundering and determine the combating strategies developed by taxation tools.

Organized crime, corruption and money laundering at different times, in different degrees intertwined. This relationship may involve legitimate and illegitimate businesses. Corruption, organized crime and money laundering should be hidden in the process it produces billions of dollars. At the same time, through the payment of bribes to corrupt persons responsible for combating money laundering it is contributing to money laundering activities. In many developing countries, corruption in political structures has penetrated organizing crimes. Political instability and underdevelopment continue in these countries.

To identify financial crime and combating tax evasion, it has a significant impact in reducing the flow of laundered funds. However, international strategies for fighting international co-operation and money laundering face serious challenges. Because in countries there are different legal characteristics of certain actions such as money laundering, corruption, organized crime. In some countries even harmful tax competition draws attention to a very low tax rate as tax havens. Tax evasion in many countries is not a prime crime. The OECD has identified tax offenses as one of the sources of money laundering. Tax evasion, money laundering, poses a threat to economic stability in developing countries. For this reason, information sharing agreements have been signed in order to reveal hidden money in financial systems. Tax instruments such as tax policy, audit techniques and international agreements may be used to fight money laundering.

The scope of the money laundering should be expanded to include tax evasion. Tax offenses should be considered as premise offenses. Adapting to global standards for the foreseeable future, transparency will also increase the success of effective international cooperation. An independent, autonomous anti-corruption unit should be established. The fight against political and bureaucratic

corruption should be activated. Accountability should be increased and bureaucrats and politicians' discretion should be reduced. studies assessing the impact on tax awareness and compliance of tax amnesty should be made. Civil society should be informed about tax offenses and money laundering. Conducting investigations, monitoring and should be a more effective international cooperation for the confiscation of illicit goods.